

Emléklap

a neves karnagy, zenetanár,
az erdélyi műkedvelő mozgalom
kiemelkedő egyénisége,

Petres Ignác

(1905–1978)

születésének 100. évfordulójára

Ditró, 2005

Petres Ignác

(1905–1978)

Rövid megemlékezés Petres Ignácról, az erdélyi műkedvelő mozgalom kiemelkedő egyéniségéről

Petres Ignác mindmáig a Gyergyói-medence legnagyobb hatású zenésze, zene-tanára. Az ő munkássága nélkül nem emelkedhetett volna ki az ismeretlenségből a Gyergyói-medence ezen belül Ditró zenei élete.

Petres Ignác, szül. Gyergyóújfalu, Csík vármegye, ma Suseni, jud. Harghita; 1905. május 9.; megh.: Ditró (Ditráu), 1978. aug. 20. A születése után pár nappal a család Ditróba költözik. 1910-ben náluk lakik Kodály Zoltán, a ditrói és gyergyóremetei gyűjtése alkalmával. *Szülők:* Petres Sándor, csíksomlyói származású kántortanító; Dobribán Anna. *Házastársa:* Sándor Júlia, gyergyócsomafalvi származású tanítónő, szül. 1906., megh. 1978. aug. 18. *Gyermekek:* Sándor (1936–1956), László (1937), Lajos (1939), Ágnes (1940–1943), Júlia (1941–1943), Julianna (1948), Csaba (1951). *Tanulmányai:* elemi és polgári iskola: Ditró; 1920–21, román tannyelvű gimnázium, Piatra Neamți. 1924-ben tanítói oklevelet szerez a Csíkszeredai Tanítóképzőben, tanárai közt Zsögöny Zoltán költő. Ugyanitt román kat. kántori vizsgát tesz. További zenei képzettségét autodidakta módon szerzi, tanfolyamokon tökéletesíti. Kiválóan hegedült, zongorázott, orgonált.

Állomáshelyei: 1924–25 Miklósvár, Háromszék megye, kántortanító; 1925–26 Rákos, Kolozs megye, kántortanító; 1926–27 Brassó, kötelező katonai szolgálat; 1927–29 Ditró, tanító; 1929–34 Gyergyótölgyes, kántortanító; 1934–1941. dec. 31. Gyergyócsomafalva, kántortanító; 1942. jan. 1–1942. dec. 31. Csíkszereda, tanfelügyelő; 1943. jan. 1-től haláláig Ditró. Itt 1949-ig kántortanító, 1949 után 1966-ig, nyugalomba vonulásáig ének-zene és orosz szakos tanári funkciót tölt be. Közben 1945 és 1947 között orosz hadifogságban van.

Kitüntetések: „Kulturális Érdemrend” III. fokozat, 1968; „Éltanítói Érdemérem”, 1957; „Kulturális munkáért” érdemrend, 1952. Többször közölnek róla hosszabb-rövidebb cikkeket a Művelődés, Előre, Scánteia, Hargita kiadványok.

Szalonzenekar, Gyergyótölgyes, 1934

Szakmai tevékenysége: már gyermekkorában bekapcsolódik Ditró zenei életébe, részt vesz az akkori szalonzenekar, majd a férfikórus munkájában. Testvéreivel – Erzsébet, Rozália, Andor – énekes kvartettet alakít, amely abban az időben nagy hírnévre tesz szert a környéken. (E fiútestvére, Petres Andor, a Kolozsvári Magyar Opera kórusának megbecsült basszusa az 50-es évektől kezdve.) 1929–34 között 20 tagú szalonzenekart vezet az akkor pezsgő gazdasági életű Gyergyótölgyesen. 1934–41 között fúvószenekart, vegyes és gyermekkórust szervez Gyergyócsomafalván. Ekkor indítják útjára Domokos Pál Péterrel együtt (aki akkor Gyergyóalfaluban tanítóskodott) a Gyergyó-medencei gyermekkórusok évenkénti találkozóját. (Az időközben megszakadt hagyományt 1992-ben a Gyergyó-medencei gyermekkórusok felújították.) Gyergyócsomafalvi vegyeskórusával, 1941-ben Budapesten is szerepelt. 1943-ban újjászervezi (III. újjászervezés), az 1912-es alapítású ditrói Fúvószenekart. Az 1940-es évek elején több alkalommal őt kéri fel Márton Áron, Erdély akkori püspöke, bérmautjain kísérő kántornak. 1948-ban, folytatva az akkor nyolcvan éves kóruskultúrát, vegyeskart szervez, vezeti a Férfikórust, és a különböző gyermekkórusokat 1956-ban, a megalakuló Reál Líceum diákjaiból vegyeskórust szervez. Kórusai sok alkalommal szerepeltek Bukarestben is. Számptalan igényes zenés népszínművet (pl. Szirmai Albert: Mézeskalács) visz színre tanárkollégájával, Vadász Józseffel. Ezekhez vonós és fúvóskarból álló közsgben ritkaságnak számító félszimfonikus, időszakos zenekarokat állít ki.

Vegyeskar, Marosvásárhely, 1957

Csoportjai, színvonaluk miatt, általánosan ismertek voltak a mai Maros, Kovászna, Hargita megyék területén. Közülük a vegyeskórus országos hírnévre tett szert. Továbbá jellemző a községben folyó zenei munkára, hogy innen ezidáig több mint tizenöt, egyetemi diplomával rendelkező zenetanár származik.

Petres Ignác a kb. 1925–75 közötti időszak erdélyi műkedvelő zenei mozgalmának egyik kimagasló képviselője. Munkásságának hatása felmérhetetlen, önzetlen módon adta át hatalmas tapasztalatát, kottatárának akármely darabját bárki igénylőnek. Tanítványai, akik zenetanárként az ország különböző vidékein dolgoznak, mindnyájan tevékeny és megbecsült szakemberek. A mai Hargita, Kovászna, Maros megyék területén egyike volt annak a négy-öt zenei egyéniségnek, akit mindenhol ismertek, szerettek, követni próbáltak. Emberi és szakmai kiválóságát az is bizonyítja, hogy azokban a helységekből, ahol dolgozott, a mai napig felemlegetik kántori és pedagógusi szakértelmét, emberi nagyságát.

A fent említett szakterületek közül leginkább a kórusmozgalom terén jelentős a munkássága, de például az egész Székelyföldön játszott, úgynevezett 2-es számú fúvószenekari gyászindulóról kevesen tudják, hogy őtöle terjedt el a kottája is és az elnevezése is. Zeneszerzői tevékenységéről szólva: rendkívül jártas volt a különböző zeneművek helyi körülményekhez való adaptációjában, számtalan betétdalt komponált különböző népszínművekhez (ezeknél fel sem tűntette a nevét), gyászindulókat komponált, népdal és nóta egyvelegeket alkalmazott fúvószenekara. *Göndör a hajam* címmel vegyeskari művet írt néhai apja emlékére.

Habár egy év kivételével mindig falun lakott, soha nem süllyedt provincializmusba, mindig tartotta a kapcsolatot az erdélyi zenei élet meghatározó és irányító egyéniségeivel, a két világháború között pl. Domokos Pál Péterrel, Nagy Istvánnal, később Csíky Lászlóval, Zoltán Aladárral, Birtalan Józseffel, Hubbes Walterrel, Szász Károllyal, Benkő Jánossal, akiknek hatását értő módon alkalmazta a mindennapi munkájában.

Petres Ignác, és kiemelkedő kortársainak zenei tevékenysége nélkül elképzelhetetlen az átmenet a 30-as évek erdélyi zenei műkedvelő mozgalmának Liedertafel stílusa, és a mai zenei mozgalmak Kodály-Bartók eszmeisége között.

A Székelyföldnek ma sincs filharmóniával, operával és értelemszerűen rengeteg képzett és nagy tudású zenésszel, zeneművésszel rendelkező, igazi zenei vonzaskörzetet kialakító nagyvárosa. Csak ha ezt a tényt figyelembe vesszük, akkor mérhető fel igazán a Petres Ignác féle egyéniségek hézagpótló munkája, akiknek önmaguknak kellett megpróbálniuk, csekély eszközökkel, a lehetőségekhez mérten minden területet átfogó, viszonylag korszerű, egészséges zenei életet kialakítani szűkebb környezetükben.

Petres Csaba

Ditró, 1998. április 7.

Írók között, Nagybacon, 1972

Fúvósok élén, Gyergyószentmiklós, 1969

Egyesített kar a ditrói kórusmozgalom 100 éves évfordulóján, 1968. márc. 5.

Az emlékünnepegy programja, 2005. május 6., péntek:

- 15⁰⁰ A gyergyócsomafalvi és ditrói fúvószenekarok térzenéje
15³⁰ A Petres Ignác Emlékszoba felavatása (Művelődési Otthon)
16⁰⁰ Emlékműsor a Művelődési Otthon nagytermében
- A Gyergyócsomafalvi Fúvószenekar, karmester: Csíki Tibor
 - A ditrói Siklody Lőrinc Ált. Iskola Gyermekkórusa, blockflötész diákjai, zenetanár: Petres Csaba
 - A ditrói Egyházi Kórus, karmester: Bakos Ferenc
 - Pál Petra (dédunoka) zongoraszóló
 - Petres Zsuzsanna (unoka) nagybőgőszóló
 - Petres Katalin (unoka) blockflötészszóló
 - A Petres Lajos, Fülöp Béla, Petres Csaba tagokból álló kíségyüttes
 - Filip Ignác (ditrói származású fuvolaművész, egyetemi tanár) fuvolaszóló
 - A Gyergyó-medencei zenetanárok férfikórusa
 - A ditrói Népi Zenekar
 - A ditrói Fúvószenekar, Petres Ignác fúvószenekari műveinek felhasználásával
 - A Gyermekkórus, az Egyházi Kórus és a két fúvószenekar közös előadásában Petres Ignác: *Göndör a hajam* című vegyeskari művének zenekari kíséretes változata

A Siklody Lőrinc Ált. Iskola, amelyben Petres Ignác három évtizeden át tanított, róla nevezi el az iskola zenetermét. Ennek felavatására 2005. május 9-én, Petres Ignác születésnapján kerül sor.

Az emlékünnepegy megszervezését, az Emlékszoba kialakításának anyagi háttérét a Hargita Megyei Kultúrtaács, a Ditrói Polgármesteri Hivatal, a Pro Ditro Egyesület, Petres Ignác gyermekei és unokái biztosították.